μεταδοθῆ ἡ ἀσθένεια, καὶ δὲν ἐρχόταν παρὰ σπάνια σὲ ἐπαφὴ μαζύ του.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ γέρος δὲν μποροῦσε νὰ ἐργαστῆ καὶ τὸν ἐπεβάρυνε μὲ τὰ ἔξοδα τῆς διατροφῆς του, ὁ φιλόστοργος γυιός του σκέφτηκε νὰ τὸν ξεμπερδέψη, ἀλλὰ κατὰ τρόπο ποὺ νὰ μὴν θεωρηθῆ ὡς πατροκτόνος.

Τὸν εἶχε παρακαλέσει ἐπανειλημμένως νὰ ἐγκαταλείψη οἰκειοθελῶς τὴ ζωὴ καὶ ν' ἀφήση νὰ τὸν θάψουν ζωντανό, ἀλλὰ ὁ γέρος ἀγαποῦσε τὴ ζωὴ καὶ δὲν βιαζόταν νὰ πεθάνη.

Ἐπὶ τέλους μιὰ ἡμέρα τοῦ ἀγόρασε ἕνα ὡραῖο φοῦχο μανδαρίνου καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ τοῦ τὸ χάριζε καὶ θὰ τὸν σαβάνωνε μ' αὐτό, ἂν.... ἔπαρνε δηλητήριο καὶ πέθαινε!

Ὁ γέρος πῆρε στὰ χέρια του τὸ φόρεμα, τὸ ἐξήτασε μὲ προσοχὴ καὶ τὸν ἐβεβαίωσε, ὅτι θὰ ἐκπληρώση τὴν ἐπιθυμία του τὴν ἄλλη μέρα πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι.

Ὁ γυιός του τοῦ ἔδωσε τότε ἕνα δραστικὸ δηλητήριο καὶ τὴν ἑπομένη πῆγε γιὰ νὰ ἰδῆ ἂν ὁ γέρος εἶχε τηρήσει τὴν ὑπόσχεσί του.

Ἀντὶ ὅμως νὰ μπῆ μέσα στὸ σπίτι, σκαρφάλωσε, ὅπως ἔκανε πάντα, στὸ παράθυρο, κύτταξε μέσα καὶ εἶδε ὅτι ὁ πατέρας του ἦταν ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του. Στὴ στάσι ποὺ τὸν εἶδε, ὑπέθεσε πὼς ἦταν νεκρός, ἀλλὰ γιὰ νὰ βεβαιωθῆ καλύτερα, ἄρχισε νὰ ρίχνη πέτρες, τὶς ὁποῖες ὁ γέρος δὲν ἀντελήφθη καθόλου.

Κατόπιν αὐτοῦ, ὁ νέος βεβαιώθηκε πὼς ὁ πατέρας του τάχε πινάξει καὶ πῆγε νὰ φωνάξη τοὺς νεκροθάφτες γιὰ νὰ τὸν μεταφέρουν στὸ νεκροταφεῖο.

Φαντασθῆτε ὅμως τὴν ἔκπληξί του ὅταν, γυρίζοντας σὲ λίγο, εἶδε τὸ γέρο νὰ κάθεται στὴν πόρτα καὶ νὰ τρώη μακαριώτατα ρίζι. Ἀπλούστατα, τὸ δηλητήριο δὲν εἶχε ἐπιδράσει ἀποτελεσματικά. Τὸν ἐκοίμησε μόνο βαθεία καὶ ἔτσι δὲν ἄκουσε τὶς πέτρες ποὺ ἔριχνε ὁ προκομένος ὁ γυιός του.

Οἱ νεκροθάφτες ὅμως περίμεναν καὶ δὲν ἔννοοῦσαν νὰ φύγουν, ἂν δὲν πληρωνόντουσαν γιὰ τὸν κόπο τους. Ἀλλὰ καὶ ὁ νέος, μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν εἰδοποιηθεῖ καὶ συμμαζευτεῖ στὸ μεταξύ, δὲν εἶχαν καμμιὰ ὄρεξι νὰ τοὺς πληρώσουν γιὰ κοῦστο.

Ἔκαμαν τότε ἕνα πρόχειρο οἰκογενειακὸ συμβούλιο καὶ ἀφοῦ συζήτησαν διάφορες.... ρήτορες, ἀποφάσισαν στὸ τέλος νὰ παρακαλέσουν τὸ γέρο νὰ τοὺς ἀφήση νὰ... τὸν θάψουν, ἀφοῦ αὐτὸ θὰ γινόταν ἀργὸ ἢ γρήγορα ἐξ ἀνάγκης.

Ὁ γέρος ὅμως ἐξακολουθοῦσε ν' ἀντιτάσση ἐπίμονη ἄρνησι στὶς παρακλήσεις των καὶ διεκήρυττε ὅτι ἦταν εὐχαριστημένος ἀπ' τὴ ζωὴ καὶ ὅτι δὲν εἶχε κανένα λόγο νὰ πεθάνη.

Τότε ὁ γυιός του, γιὰ νὰ... τὸν βάλη στὰ αἵματα, τοῦ παρουσίασε τὴ στολὴ τοῦ μανδαρίνου ποὺ εἶχε ἀγοράσει καὶ τὸν ἀπείλησε ὅτι θὰ τὴν κάμη κομμάτια ἂν δὲν συμμορφωνόταν μὲ τὴν ἀπόφασί τους.

Τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ ἦταν τὸ σεβαρώτερο ἀπ' ὅλα, φαίνεται, γιατὶ ὁ γέρος ἔσπευσε νὰ τὸν ἐμπιστεύσῃ νὰ πραγματοποιήση τὴν ἀπειλή του καὶ νὰ τοῦ πῆ ὅτι βρίσκετα στὴ διάθεσί τους, ἕτοιμος νὰ πεθάνη....

Στὸ μεταξὺ ὅμως, ἔπειτ' ἀπὸ τόσες χρονοτριβὲς καὶ φασαρίες, εἶχε νυχτώσει καὶ δὲν ἦταν πειὰ καιρὸς γιὰ νὰ γίνη κηδεία. Ἀνεβλήθη λοιπὸν γιὰ τὴν ἄλλη μέρα κι' ἔτσι δόθηκε παράτασι μερικῶν ἀκόμα ὡρῶν ζωῆς στὸν ἐπόψηφιο νεκρό.

Μόλις ξημέρωσε, ἡ νύφη τοῦ γέρου παρουσίασε μιὰ κόττα ποὺ εἶχε μαγειρέψει ἀποῤῥαδῆς καὶ τὴν παρέθεσε ὡς εἶδος ἐπιμνημοσύνου φαγητοῦ.

Τότε οἱ συγγενεῖς μαζὺ μὲ τὸ γέρο ἔφαγαν καλά, ἀπήγγειλαν τὶς ὡρισμένες ἐπικήδειες εὐχὲς καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸν τόπο τῆς ταφῆς. Μπροστὰ—μπροστὰ πήγαινε ὁ ἄνθρωπος ποὺ βαστοῦσε τὸ φέρετρο κι' ἀπὸ πίσω ἐρχόταν ὁ γέρος, ὁ ὁποῖος φοροῦσε τὴν περίφημη στολὴ τοῦ μανδαρίνου καὶ προχωροῦσε ἐν τῷ μέσῳ τῶν συγγενῶν του.

Ὅταν ἔφτασαν στὸ νεκροταφεῖο, ὁ ζωντανὸς... νεκρὸς ὤρησε νὰ τὸν στολίσουν καὶ νὰ τὸν περιποιηθοῦν κι' ἔπειτα ξαπλώθηκε ἀτάραχος μέσα στὸ φέρετρό του, σὰν νὰ ἐπρόκειτο ἁπλῶς νὰ κοιμηθῆ.

Κατόπιν πλησίασαν οἱ νεκροθάφτες καὶ οἱ συγγενεῖς τραβήχτηκαν σὲ κάποια ἀπόστασι, ἀπ' ὅπου παρακολούθησαν τὸ θάψιμο καὶ ἔπειτα γύρισαν ἥσυχοι στὰ σπίτια τους.

Ὁ Ἐρρίκος Ἴψεν

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝΑ ΕΙΔΥΛΛΙΟ ΤΟΥ ΙΨΕΝ

Ὁ 25ετὴς διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τοῦ Βέρζεν. Οἱ πρῶτοι θαυμασταὶ τοῦ Ἴψεν. Ἀπὸ τὸ θαυμασμὸ στὸν ἔρωτα. Ἡ ποιητικὴ Ρίκα. Οἱ ρωμαντικοὶ βραδυνοὶ περίπατοι. Ὅπου ἐμφανίζεται ὁ πατέρας τῆς Ρίκας. Ὁ Ἴψεν τρέπεται εἰς φυγήν. Ἔπειτα ἀπὸ χρόνια. Παλιὲς ἀναμνήσεις, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Κάποιος ξένος βιογράφος τοῦ Ἴψεν διηγεῖται τὸ ἑξῆς αὐθεντικὸ περιστατικὸ ἀπὸ τὴ ζωὴ τοῦ διασήμου Νορβηγοῦ δραματουργοῦ Ἴψεν, ὁ ὁποῖος φημιζόταν ὡς μισάνθρωπος καὶ ἀπεκαλεῖτο συνήθως «ὁ μέγας ἐρημίτης».

Καθὼς ἀποδεικνύεται ὅμως ἀπὸ τὴν κατωτέρω διήγησι, ὁ Ἴψεν δὲν ἦταν τόσο ἀκοινώνητος, ὅσο θέλησαν νὰ τὸν παραστήσουν οἱ σύγχρονοί του καὶ μάλιστα εἶχε κι' αὐτός, ὅπως ὅλοι οἱ κοινοὶ θνητοί, τὰ... βασανάκια του.

Ὅταν ὁ Ἴψεν ἦταν εἰκοσιπέντε περίπου ἐτῶν, βρισκόταν στὸ Βέρζεν τῆς Νορβηγίας καὶ διηύθυνε τὸ ἐκεῖ θέατρο. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἦταν κατάλληλος γι' αὐτὴ τὴ δουλειά, παραμελοῦσε συχνὰ τὴν ὑπηρεσία του καὶ καταγινόταν στὴ συγγραφὴ δραμάτων.

Ἀλλὰ τὸ κοινὸ δὲν ἐκτιμοῦσε ἀκόμα τὰ θεατρικὰ ἔργα του, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο ἀργότερα νὰ τὸν δοξάσουν, καὶ τὸν ἐγνώριζε μόνον ὡς λυρικὸ ποιητή.

Μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν ποὺ εἶχε, γράφοντας στίχους, συμπεριλαμβανόταν καὶ κάποια νέα, ἡ ὁποία ὀνομαζόταν Γριέττα Χόλστ καὶ τὴν ὁποία ὁ Ἴψεν ἀποκαλοῦσε χαϊδευτικὰ Ρίκα.

Ὁ ποιητὴς τὴν εἶχε γνωρίσει σὲ κάποια φιλική συναναστροφὴ καὶ δὲν ἄργησε νὰ τὴ συμπαθήση. Σιγὰ—σιγὰ σχετίστηκαν περισσότερο καὶ δώσανε τὰ πρῶτα ραντεβοῦ.

Ὁ Ἴψεν ὅμως, δειλὸς καὶ συνεσταλμένος ὅπως ἦταν, δὲν τολμοῦσε νὰ προχωρήση πέρα ἀπὸ τὶς ρωμαντικὲς καὶ ἐντελῶς πλατωνικὲς ἐξομολογήσεις του.

Ὡστόσο ἡ Ρίκα ἦταν ὑπερήφανη γιὰ τὸν ἔρωτα τοῦ ποιητοῦ της καὶ ἔπλαθε γιὰ τὸ μέλλον χρυσὰ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα ὅμως ἐπρόκειτο νὰ διαλυθοῦν πολὺ γρήγορα.

Μιὰ βραδιά, ἐνῶ οἱ δυὸ νέοι ἐρασταὶ πήγαιναν μαζὺ κουβεντιάζοντας, φάνηκε ἔξαφνα στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ δρόμου ὁ πατέρας τῆς κόρης. Τότε ὁ νεαρὸς διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῶσκασε.... ἀ λὰ γαλλικά, ἀφίνοντας τὴ δυστυχισμένη Ρίκα μόνη καὶ ἐκτεθειμένη στὸ δίκαιο θυμὸ τοῦ πατέρα της.

Τὸ περιστατικὸ αὐτὸ ἐπέφερε μοιραίως τὴ διακοπὴ τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο νέων. Ἡ Ρίκα ἀπογοητεύθηκε ἀπ' τὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἀγαπημένου της καὶ δὲν ξαναντιμιώθηκε μαζύ του.

—Κρίμα! Κι' ἐγὼ νόμιζα πὼς ἅμα ἔβλεπε τὸν πατέρα μου θὰ τρεχε νὰ τοῦ ζητήση τὸ χέρι μου!... ἔλεγε ἀργότερα μὲ θλίψη.

Ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρό, μετὰ τὴν πρώτη θεατρικὴ ἐπιτυχία του, τὴ «Γιορτὴ τῆς Σολάνζ», ὁ Ἴψεν ἐγκατέλειψε τὸ Βέρζεν καὶ πῆγε νὰ ἐγκατασταθῆ στὴ Χριστιάνια, φημισμένος καὶ ἔνδοξος.

Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως δὲν ἦταν μόνος του. Εἶχε πάρει μαζύ του τὴ γυναίκα του, τὴ γλυκειὰ κι' ἀφοσιωμένη Σωσάνα, ἡ ὁποία στάθηκε πραγματικὴ παρηγοριὰ στὴν πολυτάραχη ζωή του.

Ὡστόσο ὁ Ἴψεν ἐξακολουθοῦσε ἀκόμα νὰ θυμᾶται τὴν πρώτη του ἀγάπη, τὴν παρθενικὴ Ρίκα, τὴν ὁποία μάλιστα ἀποθανάτισε ἀργότερα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ δράματά του.

Ἀφοῦ πέρασαν στὸ μεταξὺ πολλὰ χρόνια, κατὰ τὰ ὁποῖα ἡ φήμη τοῦ Ἴψεν στερεώθηκε καὶ ξαπλώθηκε παντοῦ, ὁ ποιητὴς ξαναεῖδε τὴν Ρίκα κατὰ τὸ ἔτος 1885, ὅταν ἐπεσκέφθη ἐκ νέου τὸ Βέρζεν.

Ἡ Ρίκα εἶχε παντρευτεῖ ἐντωμεταξὺ ἕναν ἔμπορο τῆς πόλεως καὶ ἦταν μητέρα πολυμελεστάτης οἰκογενείας.

—Ἄ, σὺ εἶσαι, Ρίκα; τῆς εἶπε ὁ παλιός της ἐραστής, μιλώντας της γιὰ πρώτη φορὰ στὸν ἑνικό. Πῶς τὰ πέρασες σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ποὺ ἔλειπα;

—Μὴν τὰ ρωτᾶς, ἀποκρίθηκε ἐκείνη γελώντας. Τὸν καιρὸ ποὺ ἐσὺ ἔγραφες δράματα κι' ἔδρεπες δάφνες, ἐγώ.... γεννοῦσα παιδιὰ καὶ πιάλωνα βρακάκια!...

Αὐτὸ ἦταν τὸ πεζὸ τέλος τοῦ τόσο ποιητικοῦ **εἰδυλλίου** τοῦ μεγάλου ποιητοῦ τῆς Νορβηγίας.